

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 6120/22
06.06.2024. године
Београд

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа, судије Весне Вулевић и судије Бранке Жерајић, чланова већа, у правној ствари тужиоца ЕНЕРГО-СИСТЕМ доо Нови Сад, ул. Народнoг фронта бр. 1, кога заступа Страхинја Ступар, адвокат из ....., ул. ....., против туженог GASTEN доо Инђија, ул. Краља Петра Првог бб, кога заступа Мина Јовановић, адвокат из ....., ул. ....., ради накнаде штете, вредност предмета спора 258.314.550,00 динара, решавајући о жалби туженог изјављеној против међупресуде Привредног суда у Београду П 6975/20 од 11.03.2022. године, у седници већа одржаној 06.06.2024. године, донео је:

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ међупресуда Привредног суда у Београду П 6975/20 од 11.03.2022. године и спис предмета враћа се првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Међупресудом Привредног суда у Београду П 6975/20 од 11.03.2022. године утврђено је постојање основа тужбеног захтева.

Благовременом жалбом тужени побија наведену међупресуду из свих законом прописаних разлога. Посебно указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, наводећи да је изрека међупресуде неразумљива будући да суд није одлучио о основаности утуженог потраживања, већ је само утврдио постојање основа тужбеног захтева, док је из образложења побијане међупресуде нејасно да ли је основ накнада штете, неосновано обogaћење или је основ пресуђена ствар из одлуке Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године, што се све наводи у образложењу побијане одлуке. Даље указује на постојање повреде из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку, наводећи да суд није донео решење о извођењу доказа вештачењем, а одлуку је засновао на налазима и мишљењима вештака које је доставио тужилац. Наиме, тужилац је уз тужбу доставио налазе и мишљења судских вештака у смислу члана 261. Закона о парничном поступку, а тужени се противио извођењу доказа вештачењем читањем достављених налаза и изнео своје доказне предлоге у виду вештачења, док суд о овим доказним предлозима никада није одлучио у форми решења. Сматра да је на наведени начин незаконитим поступањем суда тужени онемогућен да расправља пред судом. Тужени наводи и да је побијана одлука донета уз битну повреду одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку, указујући да је тужилац тужбу поднео након рока прописаног Законом о заштити пословне тајне. Истиче и да није јасан навод суда да тужилац своје потраживање заснива на примени правила о пресуђеној ствари, јер

се правноснажно пресуђена ствар тиче пословања туженог од 2002. до 2011. године, те тужилац не може своје потраживање за период од 2012. до 2019. године заснивати на раније пресуђеној ствари. Додаје да је суд дужан да примењује материјалне законе који су на снази у тренутку покретања поступка, а да је у овом поступку сасвим ново чињенично стање на коме се тужбени захтев заснива. Појашњава да је Закон о заштити пословне тајне донет 2011. године пре подношења тужбе у овом поступку, те да је суд био дужан да примени одредбе овог закона. Тужени указује и на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, наводећи да првостепени суд није утврдио шта је пословна тајна тужиоца, која су знања, односно вештине које су предмет искључивог права тужиоца, те да ли ови подаци испуњавају услов тајности, а уколико су нека знања и вештине тужиоца уживала заштиту у односу на претходно утужени период, не значи да испуњавају заштиту и у односу на период обухваћен овом тужбом. Тужени је предлагао да се изведе доказ вештачењем на околност да ли знања и технологије која примењује тужилац представљају пословну тајну или су позната и у примени од стране других учесника на тржишту, али је суд овај доказни предлог одбио. Наводи да је суд своју одлуку засновао на члану 209. Закона о облигационим односима, али да је пропустио да узме у обзир одредбу члана 370. истог Закона, којом је прописано да се правила о застарелости не примењују у случајевима кад су у закону одређени рокови у којима треба да се подигне тужба. Осим тога, одредба члана 209. Закона о облигационим односима може се применити само онда када је право тужиоца да захтева накнаду штете застарело, што подразумева да тужилац мора доказати да је штету претрпео, а ова одредба не може се применити ако штете нема. Оспорава и закључак првостепеног суда да Закон о заштити пословне тајне не представља *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима, наводећи да је овим законом управо регулисана заштита пословне тајне и садржина тужбеног захтева ради заштите пословне тајне. Истичући да је предметна тужба поднета неблаговремено, предлаже да Привредни апелациони суд преиначи међупресуду и донесе решење којим ће тужбу одбацити.

Одговором на жалбу тужилац оспорава све жалбене наводе туженог, наводећи да је међупресуда донета без битних повреда одредаба парничног поступка на које тужени жалбом указује. Наводи да је на туженом био терет доказивања чињенице да тужилац нема право на исплату по основу неоснованог обогаћења уколико тужени више не користи тужиочев *know how*, али да тужени у току поступка није пружио доказе на ове околности, док је тужилац на околност основа доставио налаз и мишљење судских вештака машинске струке АА и ББ. Овим налазима и мишљењима судских вештака тужилац је доказао да тужени у својим пословним активностима у неизмењеном облику и даље користи тужиочев *know how*, а тужени се о томе ни једном речју није изјаснио. У смислу навода одговора на жалбу, тужилац предлаже да Привредни апелациони суд одбије жалбу туженог и потврди међупресуду.

Испитујући побијану међупресуду на основу члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба туженог основана.

Предмет тужбеног захтева је новчано потраживање тужиоца у износу од 258.314.550,00 динара са припадајућом законском затезном каматом на име стеченог без основа. Тужилац тужбу заснива на наводима да тужени у обављању своје делатности неовлашћено користи тужиочев *know how*, од чега остварује новчану корист, те се захтева исплата стечене користи за период од 01.01.2012. године до краја 2019. године уз указивање да је одлуком Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године тужени обавезан да тужиоцу исплати одговарајући новчани износ као имовинску корист коју је противправним радњама коришћења тужиочевог *know how*, стекао почев од 2002. године до краја 2011. године.

Из стања у спису предмета произлази да су парничне странке већ водиле парнични поступак пред привредним судом у Београду под бројем П 845/2014 ради накнаде штете за период од 2002. до 2010. године, у ком поступку је донета првостепена пресуда дана 23.09.2016. године, којом је одбијен тужбени захтев, да је наведена одлука потврђена пресудом Привредног апелационог суда Пж 7513/16 од 18.01.2018. године, те да је Врховни касациони суд донео пресуду Прев 428/18 од 23.01.2020. године, којом је усвојена ревизија тужиоца и преиначене другостепена и првостепена одлука, тако да су тужени обавезани да тужиоцу солидарно исплате износ од 201.742.678,36 динара са законском затезном каматом на појединачне износе од датума доспелости до исплате. Ревизијска одлука заснована је на заштити пословне тајне тужиоца и утврђеној чињеници из налаза и мишљења вештака да су тужени неовлашћено користили тужиочев know how, односно његова технолошка, производна, економска и комерцијална решења у пословању, тако што је првотужени ВВ, раније запослен код тужиоца, наведена знања и искуства пренео друготуженом, па је наведена одлука донета применом члана 209. Закона о облигационим односима. Наведено је првостепени суд утврдио увидом у спис предмета П 845/14. Првостепени суд из налаза и мишљења судског вештака урађеног у поступку вештачења у предмету П 845/14 утврђује да је првотужени ВВ стекао практична знања и искуства (know how) у пројектовању и уговарању гасних инсталација и знања у конструисању појединих производа, односно појединачној радионичкој производњи истих код приватног занатлије, који је са својом опремом ушао у састав тужиоца, односно које је унео у тужиоца. Затим утврђује да је у периоду када је првотужени био запослен код тужиоца дошло до стварања индустријске својине, што се огледа у стварању специфичног знања know how, те да је након иступања као акционар тужиоца, првотужени основао друготуженог, за кога се из налаза и мишљења вештака утврђује да је његов производни програм и обим инжењерских услуга исти или директно настао на основу know how система који је створен код тужиоца.

Из налаза и мишљења судског вештака АА који је тужилац доставио уз тужбу, првостепени суд утврђује да су вештачени производи туженог готови производи из домена гасне и процесне опреме и мерно-регулационе станице настали директно на основу know how система који је створен код тужиоца, а под којим се сматра коришћење одређених кључних елемената know how: пројектно- техничка и производна документација, техничко-технолошка решења и поступци који се примењују у производњу, знања потребна за реализацију производне и гасне опреме уопште, дотадашња знања и искуства у развоју нових производа, подаци о добављачима репроматеријала, произвођачима полупроизвода, потенцијалу, капацитетима, обиму и структури производње, организација процеса производње и пословања, подаци о цени производње, калкулације цене производа. Из овог налаза и мишљења првостепени суд утврђује и да је током времена тужиочев know how остао у примени код туженог у готово немодификованом облику и да се примењује и у актуелном времену, да је установљена додатна сфера пословних активности туженог у домену извозног пословања са гасном опремом, која је настала на основама претходно установљеног know how од тужиоца. Из налаза и мишљења судског вештака ББ који је тужилац такође доставио уз тужбу, првостепени суд утврђује да је за поједине производе (39 производа) установљен изузетно висок степен подударности са изворним производима тужиоца, што указује да су ови производи настали на основама know how који је створен код тужиоца, те да се know how тужиоца без битних промена и модификација користи у производњи и продаји туженог почев од 2002. године до данас. Из налаза и мишљења вештака економско финансијске струке ГГ достављеног од стране тужиоца уз тужбу првостепени суд

утврђује висину финансијске користи коју је тужени прибавио неовлашћеним коришћењем индустријске својине тужиоца у периоду од 01.01.2012. године до 31.12.2019. године у износу од 258.314.550,00 динара.

Првостепени суд као неспорне чињенице утврђује да је тужени основан 15.04.2002. године, а да је пресудом Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године преиначена пресуда Привредног апелационог суда Пж 7513/16 од 18.01.2018. године и пресуда Привредног суда у Београду П 845/14 од 23.09.2016. године и пресуђено тако што је тужени обавезан да тужиоцу исплати накнаду штете због неовлашћеног коришћења know how за други временски период. Како спорне чињенице првостепени суд утврђује: да ли је тужба поднета суду благовремено, да ли је тужени од 2012. до 2019. године користио тужиочеву пословну тајну (know how), шта чини тужиочев know how, висина тужбеног захтева. Оценом изведених доказа, првостепени суд закључује да је пресудом Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године утврђено да је ВВ неовлашћено пренео и користио know how тужиоца у друштво које је основао, те да су истом одлуком тужени обавезани да тужиоцу уступе оно што су стекли радњом којом је штета проузрокована у периоду од 2002. године до 2010. године, услед чега се заправо ради о пресуђеној ствари, будући да тужилац у овом поступку потражује корист коју је тужени на исти начин остварио од 01.01.2012. године до 31.12.2019. године. Првостепени суд образлаже да се не може применити рок из члана 11. Закона о заштити пословне тајне на предметно потраживање тужиоца због континуитета недозвољеног коришћења know how тужиоца још од 2002. године са захтевом за обештећење по основу одредби члана 209. Закона о облигационим односима, будући да у време настанка спорног односа у поступку правноснажно окончаном доношењем пресуде Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године, пословна тајна није била уређена Закона о заштити пословне тајне, а у члану 11. истог Закона не постоји еквивалент захтева тужиоца на основу одредбе члана 209. Закона о облигационим односима. Како Закон о заштити пословне тајне предвиђа могућност накнаде штете у случају повреде пословне тајне, али само са аспекта нелојалне конкуренције, првостепени суд закључује да то не искључује право тужиоца да захтева накнаду штете у складу са општим правилима о накнади штете према Закону о облигационим односима, из чега извлачи закључак да је тужба поднета благовремено. Даље утврђује да је правноснажно утврђено да је покојни ВВ који је био оснивач и директор тужиоца након иступања из тужиоца неовлашћено пренео туженом know how, његова знања и искуства која су представљала пословну тајну тужиоца, а што је Врховни касациони суд утврдио из налаза и мишљења вештака машинске струке ДД. Првостепени суд закључује да је правноснажно утврђена радња повреде пословне тајне, те да је доношењем одлуке Врховног касационог суда правноснажно одлучено о повреди пословне тајне, услед чега су наступиле правне последице правноснажности пресуде и пресуђене ствари из члана 360. и 361. Закона о парничном поступку. Стога није ценио наводе туженог да уговором о оснивању тужиоца није била предвиђена обавеза чувања пословне тајне, ни наводе да тужилац није доказао у чему се састоји његова пословна тајна, коју је тужени наводно неовлашћено користио у свом пословању, а са друге стране тужилац је за своје наводе доставио налазе два судска вештака за област машинске струке, које је суд прихватио јер су исти дати од стручних лица, те садрже јасно и детаљно образложење. Суд даље наводи да је имао у виду предлог туженог да се изведе доказ вештачењем од стране вештака за машинску област, али је исти оценио сувишним, обзиром да је вештачење предложено на околности да ли су производи и технологије које у својој производњи примењује тужени део познатог стања технике према извештају Завода за интелектуалну својину, али да пресуда

Врховног касационог суда дејствује и у погледу чињеничног стања утврђеног том пресудом, па је овај доказни предлог одбијен као непотребан. Закључујући да је утврђено да је тужени у периоду од 01.01.2012. године до 2019. године односно у периоду након 2010. године на који се односи пресуда Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године, наставио да остварује добит продајом производа на којима је примењена know how технологија тужиоца у домену гасне технике, првостепени суд је применом чланова 155. и 209. Закона о облигационим односима донео побијану међупресуду, утврђујући да постоји основ тужбеног захтева.

Побијана међупресуда донета је уз битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. и 12. Закона о парничном поступку, на које се основано указује жалбом туженог.

Основани су жалбени наводи да је незаконитим поступањем суда тужени онемогућен да расправља пред судом, будући да првостепени суд није донео одлуке о доказним предлозима парничних странака у складу са одредбама 261. став 3. и члана 308. Закона о парничном поступку. Према члану 261. став 1. Закона о парничном поступку, странка може суду да приложи писмени налаз и мишљење вештака одговарајуће струке у вези са чињеницама из члана 259. овог Закона. Налаз и мишљење из става 1. овог члана суд ће да достави супротној странци на изјашњавање. Суд може решењем да одреди да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења који је странка приложила, а након изјашњавања супротне странке у смислу члана 260. став 2. овог Закона. Одредбама члана 271. Закона о парничном поступку уређено је поступање странке и суда уколико странка има примедбе на налаз и мишљење судског вештака. Странка је дужна да примедбе на налаз и мишљење достави у писаном облику у року који јој суд одреди за изјашњавање, има право да ангажује стручњака или другог вештака уписаног у Регистар судских вештака који ће сачинити примедбе на достављени налаз и мишљење или нов налаз и мишљење у писаном облику, а обавеза је суда да на рочишту расправи примедбе и покуша да усагласи налазе и стручна мишљења вештака, уз овлашћење да ако се на рочишту не усагласе налаз и стручна мишљења вештака, односно ако суд сматра да битне чињенице нису довољно расправљене да одреди ново вештачење које ће поверити другом вештаку и о томе обавестити странке. Са друге стране чланом 308. Закона о парничном поступку уређена је обавеза странке да најкасније на припремном рочишту изнесе све чињенице потребне за образложење својих предлога, да предложи доказе којима се потврђују изнете чињенице, да се изјасни о наводима и понуђеним доказима противне стране, а суд је у обавези да утврди које су чињенице неспорне, које су чињенице спорне и која правна питања би требало расправити. Према одредбама наведеног члана, на припремном рочишту суд одлучује која ће доказна средства да се изведу на главној расправи, а предлоге за извођење доказа које не сматра битним за доношење одлуке, суд одбија решењем против кога није дозвољена посебна жалба.

У конкретном случају, тужилац је уз тужбу доставио два налаза и мишљења судских вештака машинске струке и налаз и мишљење судског вештака економско-финансијске струке, предлажући да се у доказном поступку изведе доказ вештачењем читањем достављених налаза и мишљења судских вештака. Првостепени суд је ове налазе и мишљења доставио туженом ради изјашњавања, а на припремном рочишту које је одржано 17.03.2021. године тужени се противио извођењу доказа читањем налаза и мишљења које је тужилац доставио, посебно указујући да су исти сачињени без увида у пословну документацију туженог. Предложио да суд одреди извођење доказа вештачењем од стране вештака машинске струке и вештака за област права интелектуалне својине на околност да ли су производи и технологије које у својој

производњи примењује тужени део познатог стања технике према извештају Завода за интелектуалну својину предлажући и личност судског вештака. Суд је на овом рочишту утврдио неспорне и спорне чињенице и одредио извођење доказа читањем писмених доказа и увидом у спис предмета истог суда П 845/14, уз констатацију да ће након увида у означени спис и читања писаних доказа одлучити о осталим доказним предлозима парничних странака. На припремном рочишту одржаном 06.05.2021. године извршен је увид у спис предмета П 845/14, а на припремном рочишту које је одржано 11.03.2022. године првостепени суд је одредио извођење доказа читањем писмених доказа који се налазе у спису предмета, спровео доказни поступак и закључио расправу, доносећи побијану међупресуду. Своју одлуку засновао је на налазима и мишљењима судских вештака које је тужилац доставио уз тужбу.

Међутим, првостепени суд није донео решење којим се одређује извођење доказа читањем достављених налаза и мишљења судских вештака од стране тужиоца, како то прописује одредба члана 261. став 3. Закона о парничном поступку, нити је одлучио о доказном предлогу туженог да се изведе доказ вештачењем. Суд је одредио извођење доказа читањем писаних исправа у спису предмета, али не и вештачењем тако што ће прочитати достављене налазе и мишљења судских вештака. Ради се о два различита доказна средства, читање писаних исправа регулисано је чл. 238-243. Закона о парничном поступку, док је вештачење регулисано чл. 259-275. истог Закона, а налаз и мишљење судског вештака који парнична странка достави суду не представља исправу из чл. 238. Закона о парничном поступку. Произлази да је првостепени суд извео доказ вештачењем читањем достављених налаза и мишљења од стране тужиоца, иако о извођењу овог доказа није донео одлуку на припремном рочишту. На овај начин онемогућио је туженог да поступи у складу са одредбама члана 271. Закона о парничном поступку, да евентуално изнесе примедбе на достављене налазе и мишљења судских вештака, те да му буде омогућено да се на рочишту расправе примедбе које би тужени евентуално изнео. Према одредбама члана 5. Закона о парничном поступку, суд је дужан да свакој странци пружи могућност да се изјасни о захтевима, предлозима и наводима противне странке и суд не може своју одлуку да заснује на чињеницама о којима странкама није пружио могућност да се изјасне осим ако законом није другачије прописано. Пропуштајући да донесе одлуку о извођењу доказа вештачењем читањем налаза и мишљења судских вештака које је тужилац доставио уз тужбу, суд је пропустио да туженом пружи могућност да се изјасни о чињеницама које се утврђују овим налазима и мишљењима, а своју одлуку је засновао управо на чињеницама које су садржане у овим налазима и мишљењима. Тиме је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку.

Суд је своју одлуку о постојању основа тужбеног захтева применом члана 360. и 361. Закона о парничном поступку, засновао на одлуци Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године којом је усвојена ревизија тужиоца и преиначена пресуда Привредног апелационог суда Пж 7513/16 од 18.01.2018. године и пресуда Привредног суда у Београду П 845/14 од 23.09.2016. године, па је пресуђено тако што је обавезан првотужени ВВ и друготужени „Гас-тех“ доо Инђија да тужиоцу „Енергосистем“ доо Нови Сад солидарно исплате износ од 201.742.678,36 динара са припадајућом законском затезном каматом на име накнаде штете у виду имовинске користи коју су тужени стекли недопуштеним радњама, односно неовлашћеним коришћењем тужиочевог know how у периоду од 2002. године до 2010. године. Суд је закључио да је на овај начин правноснажно утврђена радња повреде пословне тајне тужиоца. Међутим према члану 360. став 3. Закона о парничном поступку, правноснажност пресуде везује се за чињенично стање утврђено до закључења главне

расправе. Наведено значи да се судска одлука у правноснажно окончаном поступку везује за чињенично стање које је утврђено у том поступку. Међутим у овом поступку захтева се исплата стечене користи од стране туженог због неовлашћеног коришћења тужиоцевог know how у другом временском периоду у односу на период који је био обухваћен пресудом Врховног касационог суда. Стога се не може прихватити закључак првостепеног суда да чињеница која је утврђена у правноснажно окончаном поступку аутоматски значи правноснажно пресуђење и у овом поступку, будући да се у другом поступку утврђују чињенице за период који се разликује од периода који је обухваћен тужбеним захтевом у овом поступку. Чак иако би се прихватило да је у другом судском поступку утврђена чињеница неовлашћеног коришћења тужиоцевог know how од стране туженог, то не значи да је до истог коришћења дошло и у наредном периоду, односно у периоду који је обухваћен тужбеним захтевом у овом поступку. Са друге стране, према подацима програма аутоматског вођења предмета, пресуда Врховног касационог суда Прев 428/18 од 23.01.2020. године поништена је одлуком Уставног суда Уж 9344/20 од 22.12.2022. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 7513/16 од 18.01.2018. године. Иако је наведена одлука Уставног суда донета током другостепеног поступка, закључује се заправо да је у парничном поступку који је вођен под бројем П 845/14 тужбени захтев тужиоца правноснажно одбијен, док се побијана међупресуда искључиво заснива на одлуци Врховног касационог суда, која је одлуком Уставног суда поништена.

Првостепена међупресуда донета је и уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер да не садржи разлоге о свим битним чињеницама, а неки од датих разлога су нејасни и противречни. Оцењујући приговор туженог да је тужба поднета неблаговремено, првостепени суд је образложио да се не могу применити одредбе Закона о заштити пословне тајне, који прописује рок за подношење тужбе због повреде пословне тајне, већ да је тужба поднета по одредбама члана 209. Закона о облигационим односима на какву правну заштиту тужилац има право. Међутим, првостепени суд утврђује и да је правноснажно утврђена радња повреде пословне тајне тужиоца, услед чега првостепена одлука садржи противречност. Уколико је утврђена радња повреде пословне тајне тужиоца, тада тужилац заштиту може остварити на начин који је регулисан Законом о заштити пословне тајне („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011), будући да је овим законом дефинисана садржина грађанско правне заштите и рок за подношење тужбе. Овај закон ступио је на снагу 06.10.2011. године, а пре доношења овог закона, заштита пословне тајне није била регулисана посебним законом, већ одредбама других закона. Наведено значи и да у овом поступку, за разлику од раније вођеног поступка, постоји други законски оквир у односу на период који је обухваћен тужбеним захтевом, па је суд у контексту доношења Закона о заштити пословне тајне, био дужан да примени релевантне одредбе овог закона, уколико је сматрао да тужилац захтева заштиту пословне тајне.

Са друге стране, тужба се заснива на наводима да тужени неовлашћено користи тужиоцев know how, па је ради правилног пресуђења у овој правној ствари нужно претходно утврдити садржину права које тужилац тврди да има, а које је према наводима тужбе тужени неовлашћено користио. Know how је нематеријално добро, настало као творевина људског духа која је привредно применљива и којој је неопходно обезбедити правну заштиту. То је скуп савремених техничких знања, искустава и вештина које се примењују у индустријској и другој производњи, а коју карактеришу три битна елемента: тајност, преносивост и технички елемент. Тајност

подразумева да ималац know how поседује техничка знања о којима води рачуна како би остала недоступна другим субјектима, а чиме за себе обезбеђује предност на тржишту. Преносивост подразумева да су ова знања и искуства таквог карактера да их је могуће пренети са једног корисника на једног или више корисника, а технички елемент подразумева да знања и искуства могу послужити индустријској и другој производњи. Не постоји законски облик заштите know how, нити посебан поступак за стицање заштите, те се know how штити тако што није доступан другим лицима, осим онима која су упозната са њим. Know how подразумева одређена знања и искуства која се примењују у индустријској и занатској производњи, то је скуп непатентираних, практичних информација које су резултат искуства и провере, садржи посебна упутства о технологији израде или производње, контроле и др., а и посебно специфичне поступке који се имају сматрати пословном тајном, као и искуства и знања која нису садржана у писаном облику. Know how се сврстава у посебна остварења интелектуалног рада, па се третира као право сродно патентном праву. Вануговорна заштита know how не постоји без његове тајности, која се утврђује у односу на фактичко стање у одређеној грани индустрије. Know how не мора да представља нешто апсолутно ново, већ је довољно да представља новост у одређеној индустријској грани и да доприноси бољем конкурентском положају оних који га поседују.

Закон о заштити пословне тајне у члану 1. став 2. прописује да се информацијама које се штите као пословна тајна у смислу овог закона сматрају нарочито: финансијски, економски, пословни, научни, технички, технолошки, производни подаци, студије, тестови, резултати истраживања, укључујући и формулу, цртеж, план, пројекат, прототип, код, модел, компилацију, програм, метод, технику, поступак, обавештење или упутство интерног карактера и слично, без обзира на који начин су сачувани или компилирани. Дакле садржина know how, односно специфичних знања и искустава може се подвести под дефиницију пословне тајне коју даје Закон о заштити пословне тајне, а са друге стране може и садржати одређену личну компоненту која никада не улази у појам пословне тајне, као што су вештина, искуство и лична способност. Првостепени суд је утврдио да је спорна чињеница шта представља тужиочев know how, те да ли је тужени од 2012. године до 2019. године користио тужиочеву пословну тајну односно тужиочев know how, али побијана међупресуда не садржи утврђење, нити образложење шта је садржина тужиочевог права, да ли се ради о пословној тајни или се ради о ширем појму know how, која су то знања и вештине предмет права тужиоца, да ли она испуњавају услов тајности и да ли су таквог карактера да тужиоцу обезбеђују предност на тржишту или се ради о знањима и искуствима која не испуњавају услов тајности, односно која су условљена техничким карактеристикама производа које производе парничне странке, а која заправо примењују и други привредни субјекти који обављају исту делатност, све имајући у виду да се не ради о производима широке потрошње, те да су врста производа и њихове техничке карактеристике условљени наменом ових производа. Након што се утврди садржина тужиочевог права, нужно је утврдити да ли је тужени у обављању своје привредне делатности управо употребио специфична знања и вештине које је развио тужилац или је процес производње и организација производње и продаје туженог такође условљена техничким карактеристикама предмета производње и њиховом наменом. Према оцени другостепеног суда, наведено није могуће утврдити поређењем производног програма тужиоца и туженог, нити поређењем купаца парничних странака, већ је претходно нужно утврдити које су то конкретне особености, техничка знања и искуства која тужилац користи у производњи и пословању, а које га разликује од других привредних субјеката која се

баве истом делатношћу, како би се могло оценити да ли ова специфична знања и поступци представљају know how, а затим и анализом пословања туженог у смислу поступака производње, техничко-технолошког процеса и уопште производње предмета које тужени производи, утврдити да ли су примењена специфична знања и искуства која је развио тужилац, а која дају предност тужиоцу на тржишту у односу на друге привредне субјекте који се баве истом или сличном делатношћу. Од утврђења наведених чињеница зависи закључак да ли постоји основ тужбеног захтева тужиоца у спорном периоду, а у првостепеном поступку изостало је утврђење ових чињеница, као и разлози за закључак постојања основа тужбеног захтева.

Ово су разлози због којих је првостепена одлука укинута.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано овим решењем, па ће у складу са одредбама Закона о парничном поступку одлучити који ће се докази извести на главној расправи ради утврђења битних чињеница, доказне предлоге које не сматра битним одбиће, како би парничним странкама била дата могућност да расправљају пред судом, тако што ће бити упознате са доказима које ће суд извести на главној расправи. Оценом изведених доказа, првостепени суд ће утврдити све битне чињенице за одлуку о тужбеном захтеву, а пре свега шта представља садржину тужбеног права које тужбом штити, да ли се ради о повреди пословне тајне или повреди права које је шире од пословне тајне у зависности од које оцене ће суд применити одредбе Закона о заштити пословне тајне. Након утврђивања свих битних чињеница, првостепени суд ће донети нову, на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне и потпуне разлоге.

Следом наведеног на основу члана 391. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци решења.

ТВ/СС

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Татјана Влаисављевић с. р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице
Срђан Никић